

K.K.TC

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ

FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ

TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI BÖLÜMÜ

1958-1974 YILLARI ARASI

KIBRIS'TA YAŞANAN CANLI ANILAR

MEZUNİYET ÇALIŞMASI

EREN ERSİNLER

DANIŞMAN

Doç. Dr. Bülent YORULMAZ

LEFKOŞA

2001

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	2-3
ŞİİR... ..	4
1974 YILINA AİT ANILAR.....	4-44
YARARLANILAN KAYNAKLAR.....	45

ÖNSÖZ

Bir toplumda tarih bilinci ,o toplumun kaderini etkileyen hayati karar ve olayların geçmiş ulusal ve toplumsal deneyimlerin canlı tutulması şimdi ve yarında yaşatılmasıdır.

Bu nedenle geçmiş ,ölü bir tarih olarak değil insanın kendini ve geleceğini ondan yarattığı canlı bir malzeme olarak değerlendirilmelidir.Bu anlamda ‘bugün’ ve ‘yarın’ .dünde hazırlanmıştır; dünün eseridir .O kadar ki “ geçmişini unutan uluslar ,onu yeniden yaşamaya mahkum olurlarèdeyişinde büyük gerçekcilik payı vardır.

Geçmişde yaşanan sıcak heyecanlar zamanla kabuslaşsa bile geçmişde olanlar bir realitedir.Hiç bir varsayım ve spekülasyonun doğrulukda boy ölçemeyeceği bir realitedi. 21 Aralık’ı 1963 te yaşayanlarla onu 1980 ‘li 90’lı yıllarda okuyan ya da okuyacak olanalar arasında duygusal etkileşim yönünden mutlaka bir şiddet farkı vardır.Ancak 21 Aralık’ı öğrenenlerin aynı türden bir yeni olgu karşısında onu yaşayanlarla davranış birliği içine gireceği de kesindir.Ulusal bir toplum yeni olaylar ve kararlar karşısında takınacağı ortak tavrı olsun bireyleri arasındaki duygu –düşünüş-davranış bütünlüğü olsun ,büyük ölçüde tarih bilincine borçludur.Bu satırları yazanlar için en büyük ödül,yukarıda dile getirilmeye çalışan amaca ulaşmada mütevazi bir araç olmaktır.”

Yakın Doğu Üniversitesi ,Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü tarafından mezuniyet çalışması olarak verilen bu konunun amacı 1958 –1974 yılları arası canlı anıların toplanarak bunların edebileşmesini sağlamaktır.

Mezuniyet çalışmamda bana yardımcı olan Türk Dili ve Edebiyatı bölüm başkanı Doç.Dr.Bülent Yorulmaz Bey'e ve yardımcı olan şahıslara teşekkür ederim.

Lefkoşa ,Haziran 2001

Sesin gelir denizlerden ,dağlaran,
Dinleyerek maceranı coşarım!..
Sesin gelir o muhteşem çağlardan,
Birdenbire'Tuna'laşır taşarım!..

Zannetmem ki:Yadellerde gözüm var,
Sende benim üç asırlık izim var,
Dinle beni! Sana bir çift sözüm var
'Emredersen denizleri aşarım'!...

Nanık Kemal adlı eşsiz kahraman ,
Feryad etmiş bencileyin bir zaman,
Ey yeşil Cennetim !Ey eski vatan!
Bu dünyada sessiz nasıl yaşarım.?..

Suların var:Billur gibi,kar gibi,
Sevdim seni:Ana gibi,yar gibi
Hasretinle yanıyoru kor gibi,
Sana sahip çıkan gayre şaşarım

Türkiye ,garanti antlaşması'ndaki müdahale hakkını tek taraflı kullanmak zorunda kalarak 20 temmuz 1974 Cumartesi günü Girne'nin doğusundan Kıbrıs'a çıkarma hareketına gitişir.

20 TEMMUZ 1974

Barış Harekatı'nın birinci günü Lefke'de olaysız geçer .Ancak kasabanın doğu taraflarından gelen top seslerinin çıkardığı gürültüye göre mesafe tahminleri yürütülürken yorumlarıda yapılır ve yeni haberler için radyolar ,nefes alınmadan dinlenir.

Çamlıköy takım komutanlığı'ndan 1973 yılında Lefke Sancak karagahı'na D7 olarak atanan ancak köyün askeri sorumluluğunu da uhtesinde bulunduran Or9bay Ali'yi akşam üzeri odasına çağırın Sansaktar Feridun Bey hemen o akşam Çamlıköy'ü tamamen tahliye etmesi hususunda kendisine kesin emir verilir.*

Orbay'ın tereddüt içinde olduğunu gören Sancaktar Çamlıköy'ün doğusunda bulunan ve kalkan görevi yaan Gaziveren .Doğancı ve Taşpınar isimli Türk köyler dizisinin bölgedeki etkinliklerini yitirip safdışı kaldıklarını belirterek bu tahliyenin zorunlu olduğunu vurgular.

21 TEMMUZ 1974

Ve nihayet sıra Lefke'ye gelir.Etrfaı temizlerken Lefke'nin ayakda durması Rumların işine gelmez ve saldırılar sivil ve askeri hedef gözetmeksizin acımasızca başlatılır.

Lefke Kaymakamı Erol Bayram'ın başkanlığındaki oluşturulan ve Sancak Karargahı Subaylıklarından terhis olup asli görevlerine dönen arkadaşların çoğunlukda olduğu Sivil Savunma Karargahı da Akşam Kız sanat Enstitüsü binasında faaliyete geçilir.

Akşam üzeri Rum saldırılarının oldukça seyrekleşmesinden yararlanarak dışa çıkma ihtiyacını hissederek ,Enstitü'nün hemen önünden geçen arktaki sudan elimi yüzümü yıkamak geldi içimden ve öyle de yaptım.Ancak doğrulurken ayağım kaydığndan sağ sağ taksimatında kullanılan demir kapağın üzerine düştüm.Bu düşüşte demir kapağın sağ elimin serçe parmağı ile yüzük parmağının birleştiği yeri kestiğini ve yaradan kan aktığını gördüm.Daha dikkatli baktığımda avuç içine kadar uzayan oldukça derin bir yaram olduğunu farkettim.Bütün uğraşlarıma rağmen bir türlü durmak bilmiyordu.

Ormancı Hüsni'nün ısrar ve yardımı ile Lefke Hastanesine gitmemin ne kadar isabetli olduğunu daha sonar anladım. Sağ elimin avuç içindeki bu yara bana devamlı suretle şanlı Türk Barış Harekatını hatırlatır duru...

22 Temmuz 1974

Barış Harekâtı'nın üzerinden iki gün geçmiştir. Sabahın erken saatlerinde yeniden başlayan saldırılar nedeniyle, Lefke çok zor saatler yaşamaktadır. Dört bir taraftan sarılmış olmanın verdiği baskı Rum saldırıları'nın artarak devam etmesi ve top atışlarının da yoğunluk kazanması, dıştan hiçbir şekilde yardım olma olasılığının kalmadığının anlaşılması ve savaşa Lefke'ye girecek Rum Milli Muhafız Ordusu'nun katliam yapacağı düşüncesinin bir saplantı haline dönüşmesi nedeniyle Lefke'nin 22 Temmuz 1974 pazartesi günü teslim olması kararlaştırılır. Bu büyük bir şanssızlık ve izahı da oldukça zor bir oluşumun sonucudur.

Bunda, Lefke'nin teslim olması ile ilgili olumlu yada olumsuz fikir yürüterek yorum yapmak bize düşmez. Teslim olma kararının nasıl ve neden alındığına ve bu hususta kimlerin etkili olduğuna deyinmek de amacımızı aşar. Ancak bu kararın günahları ile sevaplarını belirlemek ve kesin bir yargıya varmak için zamana ve tarihin şaşmaz takdirine ihtiyaç duyulduğunun gerektiği düşüncesindeyim.

Ve aynı gün saat 16:30 sularında Sancaktar'dan emir alan Lefke Kaymakamı yetkililerle görüşüp ateşkesi sağlamak ve teslim olma şartlarını belirlemek amacıyla Erol Bayram Sancaktar'ın mekan arabası Ksero'ya (Denizli) hareket eder. Ksero Köprüsü'ndeki tahribat nedeni ile, karşı tarafa geçmek için dere yatağındaki toprak yola giren Erol

Bayram, altı yedi Rum askeri tarafından tartaklanır ve Ksero'ya ne maksatla geldiği sorulur.

Erol Bayram kendisini tanıtarak bölge yetkilileri ile görüşmek istediğini belirtir. Rum askerlerinin durumu kısa bir müddet sonra bölge sorumlusu Yunanlı Albay Hios Hazlanbas, Doktor Diomides ve diğer yüksek rütbeli subaylar mahal yerine gelmekte gecikmez.

Dr. Diomides, Erol Bayram'ı görür görmez " Bu Lefke Kaymakamıdır, sokun içeri !" demekten ve gerçek yüzünü göstermekten çekinmez.

Dr. Diomides, Ksero'ya yerleşmeden önce uzun yıllar Lefke de ikamet edip doktorluk yapan, Türk dostu geçinen, iyi bir insan olarak tanımlanan ve yıllarca Türklerin bir sülük gibi kanını emen, Lefkelilerin çok yakından tanıdığı kişiden başkası değildir.

Tam o sırada, olanları yakından izleyen Barış Gücü askerlerinin, başlarında komutanları olduğu halde geldikleri görülür.

Erol Bayram'ın kendilerine ateşkesi sağlamak için geldiğini söylemesi üzerine, Barış Gücü Komutanı'nın Ksero'daki Barış Gücü kampına gidilerek konuşmalarının orada yapılması hususundaki teklifi kabul edilir ve hep birlikte kampa hareket edilir.

Barış Gücü kampındaki görüşmede, Lefke Kaymakamı Erol Bayram, Barış Gücü'nün Ksero'daki Danimarka Birliği'nin komutanı ve yardımcısı ve Yunanlı Albay Hios Hazolombos, beş altı yüksek rütbeli Yunanlı subay ile Dr. Diomides hazır bulunur ve hemen görüşmelere başlanır.

Yunanlı Subaylar Türklerin malubiyeti kabul etmelerini ve kayıtsız şartsız teslim olmalarını ister ve bunda ısrar ederler.

Erol Bayram ise ateşkesin her iki tarafın da fazla kayıp vermesini önlemek gayesi güttüğünü bu nedenle Lefke'nin kayıtsız şartsız teslim olmasının söz konusu olamayacağını açıkça ifade ederek gerekirse savaşmaya devam edileceğini bildirir.

Bu görüşmeler yapılırken silah ve top seslerinin giderek sıklaşmasından, Lefke'ye karşı sürdürülen saldırıların artarak devam ettiğini anlayan Erol Bayram Rumların atışları durdurulmaması halinde görüşmelere devam etmeyeceğini bildirmek ihtiyacını duyar.

Barış Gücü kanadı da bu duruma destek Yunanlı Albay atışları durdurmayı kabul eder ve verdiği emir üzerine kısa bir süre sonra atışlar durur. Ancak bu sefer de Rum kanadını oluşturan Yunanlı subayların Lefke'deki iki Türk subayı'nın (Sancaktar ve yardımcısı) Ksero'ya getirilip kendilerine teslim edilmesini ister. Taraflarca hazırlanan anlaşma imzalanmadan ve iki Türk subayına hayat garantisi sağlanmadan bunun mümkün olmayacağı kendilerine bildirilir.

Barış Gücü kanadının destek ve anlayışı sayesinde İngilizce olarak yazılan anlaşmanın altına, Erol Bayram, Hios Hazolombos ve Barış gücü'nün Ksero Kampı Komutanı imza atar. Anlaşma imzalandıktan sonra da, Erol Bayram Barış Gücü yetkilileri ile takriben 18:30 sularında Lefke'ye gelerek durumu Sancaktar'a bildirir. Bunun üzerine, Sancaktar, Sancaktar yardımcısı, Erol Bayram ve Barış Gücü yetkilileri hep birlikte Ksero'ya giderler. Lefke'de bomba gibi patlayan

teslim olma haberinin duyulması üzerine herkes çoluk çocuğunu alarak kasabanın ortasında bulunan çarşıya koşar ve belediye sinemasına doluşur. Herkes bu acı anı hep birlikte karşılamaya ve kaderlerine boyun eğmeye hazırlanmaktadır. Lefke'nin muhtelif yerlerine teslim olma işareti olan beyaz bayraklar çekilmeye başlanır ve bunun için evlerden temin edilen beyaz çarşaflar kullanılır.

Bu saatlerde Türk Bankası'nın önünde birisinin vurulduğu haberi üzerine olay mahalline gittiğimde, Rumların atışları oldukça seyrekleşmesine rağmen halen devam ediyordu. Hakikaten bankanın ana giriş kapısının hemen yanında bulunan bayrak direğine beyaz teslim bayrağı çekmeye çalışan ve Dülger Salahi diye bilinen bir kardeşimizi, havan mermisi parçalarından ağır şekilde yaralanıp, son dakikalarını yaşadığını görmek, beni çok üzmüş, hiç bir şey yapamamanı çaresizliği de üzüntümün bir o kadar daha artmasına neden olmuştu.

Saat 18:30 sularında Rum askeri yavaş yavaş Lefke'ye girmeye başlar. Bu hazin ve kahredici durumu yaşamak, saç sakalına karışmış, pis ve pejmürde kılıklı çapulcu Rum askerlerinin Lefke'ye girişini Belediye Sineması önündeki kaldırımdan izlemek bana çok dokunmuş, çoğu kez, o anı yaşamaktansa ölmeyi yeğlemişimdir hep...

Halk, genellikle önceden ve kendiliğinden bir araya tolanmış olmasına rağmen bu amaçla yapılan duyuru yinede çok etkili olmuştu.

Herkes ne yapacağını bilmemenin çaresizliğini yaşarken robotlaşmış hareketlerle sağa sola koşuşturanlar, çolu çocuğunu sinirli

bir şekilde ekiřtirenler, yakınlarını kaybedip şurdan burdan arayanlar, can ve mal derdine dūřenler ve olur olmaz nedenlerle bağırip çağıranlar dolduruyordu Lefke'nin inişli yokuşlu sokaklarını...

Önceleri durumun vehametini kestiremeyerek umursamaz bir tutumla evlerinde kalmayı tercih edenler ve özellikle de yaşlılar bu duyuru üzerine apar topar toplanma yerlerine koşturmaktan kendilerini alamazlar. Çok geçmeden de tüm erkeklerin Orta Cami'nde toplanmaları duyurusu yapılır. Rumların bu duyurusu kuşku ile karşılansa da uyulmak mecburiyetinde kalınır. Ancak bu sefer de erkekler camiye sığmaz olur. Zaten cami önünde toplananların itişip kakışmaları ve babasından ayrılmak istemeyen çoluk çocuğun bağırip ağışmaları paniğe dönüşmek istidatı gösterince, rumlar bu akıl almaz niyetlerinden vazgeçmek mecburiyetinde kalır.

Ve artık bütün Lefke arşıdaki Türk Bankası'nın ve Karadağ'daki Polili'nin kahvesinin önündeki meydan ve yol içlerine doluşmuştur.

Evlerde muhafaza edilen altın ve takılar, paralar çıkı yapılarak şuraya buraya saklanır veya çantalara doldurulurken, beraberlerinde yiyecek ve içecek almayı ihmal etmeyenlerin de çoğunlukta olduğu görülür.

Tam bir perişanlık yaşanmaya başlandı bu toplanma yerlerinde. Acıkan, susayan, işi gelen, huysuzlaşan çocukların ağılayışları perde perde etrafa yayılırken, büyüklerde can sıkıntısı ve durumun nereye varacağı endişesi ile sigara üzerine sigara tazelemekten ve yanındakilerle alçak sesle konuşmaktan başka uğraş bulamaz kendine.

Sayıları oldukça kabarık olan silahlı Rumların, gözcülük yapmaktan çok etrafa çalım atmaları ve genç kızlara sataşmaları da zaman zaman homurdanmalara neden oluyordu. Ve Lefke'ye giren silahlı Rum askerlerinden tutunda EOKA'cısına kadar herkesin sözbirliği etmişcesine aynı sorunun yanıtını alma çabasına düştüğü görülmüştür. "Lefke ne kadar kayıp vermiştir?"

Bunca saldırıya karşın Lefke'nin yüzlerce kayıp vermesini bekleyen Rumların, bu sayının beş on kişiden fazla olmadığını öğrenerek hayretler içinde kaldıkları ve bundan da pek memnun olmadıkları, ibret ve hayretle görülmüştür.

21 – 22 Temmuz 1974 çarpışmalarında Lefke'nin verdiği zaiyat ile ilgili olarak hatırat sahibinin sonradan belirlediği bigiler şöyledir:

Şehitler:

1 Müzeyyen Selim	1912 – 20 / 07 / 1974
2 Necdet Hasan	1932 – 21 / 07 / 1974
3 Hasan Hüseyin	1952 – 21 / 07 / 1974
4 Sevim Sefa	1957 – 21 / 07 / 1974
5 Zuhal Safa	1961 – 21 / 07 / 1974
6 Ruzin Osman	1952 – 21 / 07 / 1974
7 Salahi İ. Paşa	1908 – 22 / 07 / 1974

Kayıplar:

- 1 Behzat Kara Mustafa 1938 – 22 / 07 / 1974 (Seneler sonra Lefke'ye yakın bir tepede iskeletleri bulunarak şehitliğe defnedilmiştir.)

7 şehit ve 1 kayıp kardeşimiz Lefke'de Öğretmen Kemal Özalper şehitliğinde yatmaktadır.

Ve küçük yaşlardaki iki kızına ilaveten Mahmut Avaroğlu'nun (Bacanağım) bir oğlu ve bir kızı olmak üzere dört çocuk ve kayınvalidem ve kayınpederimin de dahil olduğu altı yetiştikten teşekkül eden on kişilik aile topluluğumuz da Türk Bankası önündeki kaldırımlarda yerini alır. Şimdi her ikisi de rahmetli olan diğer bacanaklarım Halil İbrahim ve Gökmen Daniş çoluk çocukları ile birlikte İngiltere ve Türkiye de bulunduklarından hayatlarını kurtarmış olacaklarını, en azından bu acı olayları yaşamayacaklarını düşünerek sevinmiş ve teselli bulmaya çalışmışızdır.

Öte yandan Ksero'da Barış Gücü Kampı'nda bulunan Sancaktar, Sancaktar yardımcısı ve Erol Bayram'ı Barış Gücü nezaretinde Lefke'ye getiren Rumlar, Türklerin ellerindeki silahları derhal teslim etmeleri hususunda kendilerine yardımcı olmalarını ister. Havanın kararmakta olduğu ve bu yöne gidildiği taktirde arzu edilmeyen olayların vuku bulabileceği ileri sürülerek, silah tesliminin yarın sabaha bırakılması hususundaki teklif Rumlarca kabul edilir. Ancak her üçü de Lefke Polis İstasyonu üzerindeki bir odaya hapis edilmekten kurtulamaz.

Rumlar, Türklerin tasarrufundaki silahlardan rahatsız olduklarını ve kendilerini emniyette hissetmedikleri için silahları toplamak ve bu tehlikeden bir an önce kurtulmak çabasına düşerler ve bu işlemi başlatırlar.

Bu arada Lefke'nin teslim olma durumunu zamanında haber alıp cepheden dönen mücahitlerin çoğu da ellerindeki silahları bir bahçe kenarına gömmek veya kuytu bir yere atmak ve üzerindeki üniformadan da kurtulmak ihtiyacını hissederler.

Havanın kararmasıyla her iki toplama yerinde bulunan çoluk çocuktaki huzursuzlukların had safaya çıkmış olması ve ihtiyaçların giderilmesindeki imkânsızlıklar dikkate alınmış olacak ki, saat 21:00 sularında tüm çocuk ve kadınlar ile 16 yaşın altında ve 50 yaşın üzerinde bulunan erkeklerin serbest bırakılarak evlerine dönmelerine karar verilir.

Bizim 10 kişilik aile toplumumuzdan geride bir ben bir de bacanağım kalır. Yanımdan ayrılan eşime evde bulabildiği askeri resim, evrak, hatta mücahitlik terhis belgemi imha etmesini tembihlemekten de geri kalmam. Böylece bu kategorilere girenlerin evlerine dönüşü kısa bir süre içinde tamamlanır ama bu sefer de etrafa ürkütücü bir sessizlik çöker.

O geceyi nasıl geçirdiğimi bir ben bilirim bir de Allah... Yarı uyur, yarı uyanık kuşkulu bir vaziyette sabaha kadar sigara püfleyip durdum. Kimileri upuzun asfaltın üzerine yatmış, kimileri bir duvar kenarına kıvrılıp kalmış, kimileri de sabaha kadar "Of!" çekip durmuştur. Benim ise saatlerce oturmaktan her tarafıma sızılar gelmiş, kimildayamaz olmuşum. Bir de sonumuzun nereye varacağını, çolu çocuğun aç susuz ve ortada kalacağını düşünerek müthiş huzursuz olmuş ayrıca

kötü ihtimalleri kafamda yarıştırdım içimle konuşmaktan yorgun
düşmüştüm.

* Lefke Kaymakam'ı Erol Bayram'dan dinlenen bu sayfadaki olaylar aslına sadık
kalınarak hatıra sahibi tarafından dramatize edilmiştir.

23 Temmuz 1974

23 Temmuz 1974 Salı günü doğan güneş bizleri aynı yerde, Türk Bankası'nın önündeki kaldırımlarda perişan bir vaziyette bulur. Havanın aydınlanmaya ve güneş ışıklarının etrafa yayılmaya başlaması ile ölüm sessizliğine bürünmüş meydanda bir kıpırdanma ve bir hareket görülür. Herkes sanki ölmüş ve tekrar dirilmiştir.

Ve Rumlar sabah sabah silah teslim işlerine hız verirler. Kasaba içerisinde dolaşarak hoparlörlerle halka, tasarruflarında bulundurdıkları tüm silahları (Av ve hava tüfeği dahil) ve askeri malzemeleri yetkililere derhal teslim etmeleri, aksi hareket edenlerin ağır şekilde cezalandırılacağı hususunda duyuruda bulunur. Lefke Kaymakamı Erol Bayram da silah teslimi hususunda halka çağrıda bulunmak amacıyla Polis İstasyonu'nda hapsedildiği odadan çıkarılır.

Bu durum üzerine geceyi bizler gibi sokakta ve gözetim altında geçirenlerin bir kısmı silah teslim etmek maksadıyla oldukları yerden ayrılıp giderler.

Türk Bankası'nın hemen yanındaki araba park yerine bırakılan silah ve askeri malzeme miktarlarından, yadsınamaz oranda teslimat yapıldığı anlaşılır. Ama bunun genelde ne kadar tatmin edici olduğu bilinmez. Bu arada bulunduğumuz yerden silah teslimi ve uydurma bahaneler ile ayrılanlar olduğu için öğleye doğru sayımız oldukça azalır. Baktım olacak gibi değil bende nöbetçi rum askerine gidip hasta olduğumu söyledim ve vakit geçirmeden soluğu evde aldım. Daha

sonrada gözetim altındaki herkesin evlere dönüşüne mücade edildiğini öğrendim. Kaçıp kurtulmak imkanımız olmadıktan sonra ha meydanlarda, ha evlerde tutulmuşsunuz ne farkeder?

Lefke Kaymakamı Erol Bayramın'da Polis İstasyonu yerine kendi evinde gözetim altında tutulması isteği Yunanlı Albay Kios Hazolombos tarafından olumlu karşılanır ve Erol Bayram, Sancaktar ve Sancaktar yardımcısını alarak Karşıyakadaki evine gider.

Kâbus dolu bir gecenin ardından çoluk çocuğum ve ailem ile beraber olduğum 23 Temmuz 1974 gecesi, sakin ve vukaatsız geçer. Ancak bu sukûnetin ne kadar süreceğini ve olayların nasıl gelişeceğini kimse kestiremez...

Lefke'nin düşmesinin üzerinden tam bir gün geçmesine rağmen bir enkaz yığını haline gelen kasabanın hızla temizlenerek normal yaşama geçirilmesi için Rumların olağanüstü çaba içerisine girdikleri görülür. Çarpışmalar esnasında kopan ve sokakların içerisine sarkan elektirik telleri yeniden çekilirken yolların içindeki yıkıntılar kaldırılarak adeta bir temizlik kampanyası başlatılır. Belliki Rumlar yapılanları saklamak çabasına düşmüştür! Zaten bu hususta Rumların çok bilinçli ve tecrübeli oldukları da herkesçe bilinmektedir. Ayrıca Rumlar böyle entrikalı ve daleveralı işlerin erbabı olmakla hayli ünlü de değiller mi?

Lefke'deki iş yerleri yavaş yavaş açılmaya ve fırınlar tekrar ekmek çıkarmaya başlamıştır. Rum askerlerinin başındaki Yunanlı Albay, bankaların önüne birer asker de dikmeyi ihmal etmemiş, herkeste bir güven hissi yaratılması amaçlanmıştır. Daha önemlisi, yaşantının normal şekilde devam edeceği ve hiç bir Türk'ün soruşturma ve tutuklamaya tabi tutulmayacağı intibağı yaratılmak istenmiştir.

Lefke Polis İstasyonu binalarını askeri karargâh olarak kullanan Rumların olanca kuvvetlerini buraya yerleştirdiklerini ve binanın üst ve arka kısımlarını da koğuş haline getirdikleri görülmüştür.

Rumlar, kasaba içerisinde yaya ve motorize olarakta sürekli devriye yapmaktan da geri kalmıyor. Acapulco Rum askerlerinin çıkardığı rezaletler ve sataşmalar gittikçe artarak dayanılmaz bir hal alıyordu...

Bütün olanlara rağmen Rumların ısrarla Bahçe ilerine girmekten kaçındıkları gözlerden kamayacaktı. Daha sonraları bunun Rumların Lefke' de hala Türk askeri olduğu saplantısından kendilerini kurtaramadıkları hususundan kaynaklandığı anlaşılacak ve bu da çok içimize yarayacaktı.

* Lefke Kaymakam'ı Erol Bayram'dan dinlenen bu sayfadaki olaylar aslına sadık kalınarak hatırat sahibi tarafından dramatize edilmiştir.

25 temmuz 1974

25 Temmuz 1974 perşembe günü Lefke Kaymakamı Erol Bayram bana uğrayarak, Kaymakamlık binasındaki makam odasında bulunan bazı gizli evraklarını alıp imha etmek ihtiyacı hissettiğini söylemiş ve kendisine refakat etmemi istediğini söylemişti.

Mücahitlikten terhis olduktan sonra sorumlu olarak görev yaptığım Maliye Bakanlığı Lefke Kaza Dairesi Kaymakamlık binaları ittisalinde olduğundan, dairemde bazı evrakları alma ve kasabadaki bir miktar devlet parasını da yağma edilmekten kurtarma olanağı bulacağım için, bunun tehlikeli olacağını düşünmeden Kaymakam'ın teklifini hemen kabul ettim. Kaymakamlık binasına gittiğimizde ben, zemin kattaki daireme girerken Kaymakam'da üst katta bulunan odasına çıkmıştı.

Fazla gecikmemek için alacaklarımı hemen toplayarak Kaymakam Erol Bayram'ın yanına gittim ve acele etmesini söyleyerek, başımıza birşey gelmeden buradan uzaklaşmamızın doğru olacağını da ilave etmekten çekinmedim. Bu arada odanın Kuzey tarafındaki pencerelerden birinin pancur parmaklıkları arasından Polis İstasyonunu ve etrafını seyre daldım.

Etrafta fazla bir hareket olmamasına rağmen Polis İstasyonu'ndaki canlılık hissedilir derecedeydi. Çok geçmeden ana yolun kuzey tarafından Polis İstasyonu'nun avlusuna gelip giriş basamaklarının hemen önünde duran üstü açık bir Land Rover gözüme

çarptı. Aracı kullanan genç Rum subayının yanında pek tanıyamadığım birisi ve aracın içindeki oturma yerlerinde ise üç dört albüm ile askeri üniformalar vardı. Daha dikkatli baktığımda, bunların bizim mücahitlerin kullandığı üniformalar olduğunu ve bağzılarının üzerinde askılarının bile bulunduğunu hayretle farkettim.

Land Rover'den inenler albümleri ve üniformaları alarak Polis İstasyonu'na girdiler. O an olup bitenlere bir anlam verememiştim ama daha sonra yaşayacağım olaylar duruma açıklık getirecek nitelikteydi.

Bu arada dairesinden alacaklarını tamamlayan Erol Bayram da beni eve bıraktıktan sonra doğruca kendi evine gider. Aynı gün Erol Bayram sorgulanmak bahanesi ile evinden alınarak Lefke Polis İstasyonu'na götürülür. Kasinis isimli istihbarat subayı ile konuşurken pencereden Karşıyaka'daki evinin Rum askerleri tarafından sarıldığını görür. Ailesine ve evinde misafir bulunan Sancaktar ve muavinine bir kötülük yapılacağı ihtimalini düşünerek hızla Polis İstasyonu'ndan ayrılır ve peşine düşen Rum askerlerine aldırmadan evine gider. Bu seferde evi kuşatan Rum askerlerini görmeyince peşinden, Sancaktar'la yardımcısını Rumların alıp götürdüklerini öğrenir. Erol Bayram ne yapacağını ve nasıl hareket edeceğini düşünürken Çamlıköy'e doğru seyreden askeri bir Land Rover'in içinde bulunan Sancaktar ve yardımcısının Rumlar tarafından kaçırılmakta olduğunu sezinler. Ani bir kararla askeri aracı takip etmek için yola koyulur. Kendisini yine Rum askerleri takip etmektedir. Çamlıköy'ün içinde yol kenarında duran Barış Gücü askerlerini görerek kendilerinden yardım istemesi aklına

gelir. Ne var ki konuştuğu Barış Gücü askerlerinin İngilizce bilmediğini görölnce bunların Barış Gücü Üniforması giymiş Rumlar olduğunu anlamakta gecikmez ve Taşpınar'a (Anfolem) doğru kağarcasına yoluna devam eder. Sahte Barış Gücü askerleri de Erol Bayram'ı Rum zannetmiş olacaklar ki herhangi bir müdahalede bulunmadan geğip gitmesine müsade ederler. Bir an gözden kaybettiği Land Rover'i Petre dolaylarında yeniden görüp takibi sürdürür ancak kendisini de Rumlar takip etmektedir. Çok geçmeden bu kovalamaca sona erer ve Rumlar Erol Bayram'ı Taşpınar Köyü dışında yakalayıp Kudrapa Polis İstasyonu'na götürürler. Erol Bayram Kudrapa Polis İstasyonu'nda yine karşısında Yunanlı Albay Hios Hazolombos'u bulur ve gerisin geriye Lefke'ye getirilir. Öte yandan Sancaktar ve yardımcısının içinde bulunduğu Land Rover meçhul bir istikamete doğru yoluna devam eder...*

* Lefke Kaymakam'ı Erol Bayram'dan dinlenen bu sayfadaki olaylar aslına sadık kalınarak hatırat sahibi tarafından dramatize edilmiştir.

Lefke'nin düşüşünün dördüncü günü. Hayat herşeye rağmen devam ediyor. İlk günler evden çıkmamaya ve görünmemeye özen göstermiş olmama rağmen baktım olacak gibi değil ve herşeyde sanki normalmiş gibi yaşam devam ediyor, bende kenar ve تنها sokaklardan çarşıya alışverişe gitme ihtiyacı hissettim. Böylelikle arkadaşlarla ayaküstü bile olsa dertleşmek imkanını bulabilecektim. Aynı amaç ve düşünceler ile gittiğim çarşıda, bir bomba gibi patlayan Sancaktar ve yardımcısının tutuklanarak Lefke'den alınıp götürüldükleri haberini alarak herkes gibi bende şoke oldum.

Rumlar ile yapılan anlaşmada kimsenin tutuklanmayacağı hususunda madde bulunmasına ramen bu yöne gidilmesi, hepimizi huzursuz ettiği gibi kuşkularımızda artmasına neden olmuştu. Zaten Rumlar tarafından yaratılmak istenen sahte ve göstermelik normal yaşam aldatmacasına inanmakla ve her şeye ramen düşmanımızı iyi tanıyamamış olmakla ne kadar büyük bir yanlış içine düştüğümüzü bir kez daha anlamış olduk.

27 Temmuz 1974

Ve tarihler 27 Temmuz 1974 Cumartesi'yi gösterdiğinde başlayan gün bir evvelsinden pek farklı değildi. Ancak içlerimizdeki kuşku ve huzursuzluk her geçen gün artmaya devam ediyor, durumun nereye varacağını kestirememenin verdiği ısırap ve baskı da eklenince perişanlığımız daha iyi anlaşılabilirdi. O günün akşamı yine çoluk çocukla akşam yemeğini erkenden yemiş canımız sıkıldığı ve birileriyle dertleşmek ihtiyacı duyduğumuz için, geceleri dışarı çıkma yasağı olmasına rağmen bizden birkaç ev sonra oturan ve şimdi Avustralya da olan komşumuz Vefa Hamit'lere (Takım Komutanı) geçtik. Kendileri ile daima çok iyi komşuluk ilişkilerimiz olmuş sevdiğimiz insanlardı. Çocuklarımız da aynı yaşlarda olduğu için onlarla birlikte oynamaktan zevk alırlardı. Hoş beşlen ve içilen kahveler ile sohbetimizi koyulaştırırken ana konumuzu içine düştüğümüz bu durumdan ve saplandığımız bu bataktan nasıl kurtulacağımızı kestirememenin çaresizliği teşkil ediyordu. Çok iyi hatırlıyorum, Türkiye radyolarının saat 22:45'deki haber bültenini dinlemeye hazırlandığımız an dışardan gelen sesler ve kapının çalınmasıyla eşikte beliren silahlı Rum askerlerinin beni aradıklarını öğrenerek irkildim. Bizdeki bu şaşkınlık ve tereddütü sezen Rum askerleri aradıkları şahsın burada olduğunu daha aşağıdaki komşulardan öğrendiklerini belirterek ismim üzerindeki ısrarı sürdürürken davranışları da sertleşiyordu.

Konu ile ilişkili olduğu için daha sonra öğrendiğim bir gerçeği yorum yapmadan belirtmek ihtiyacını kendimde hissediyorum. Tutuklamalarda Rum askerlerine, aranan şahısların evlerini gösteren şahıs ikamet ettiğim evi tam olarak bilmediğinden olacak ki, askerleri önce hemen bir sokak ötede bulunan bacanağımın (Mahmut Avroğlu) evine götürmek ihtiyacını hissetmiştir. Askerlerin bacanağımdan evimi kendilerine göstermesini istemesi üzerine de çaresizlik içerisinde düşen bacanağım bu isteklerine boyun eğmek zorunda kalmış.

İşin ilginç tarafı, kapalı bir Land Rover'in içindeki meçhul şahsın kendini gizlemek için büyük gayret sarfettiği gözden kaçmamış ve sözü edilen araçta tutuklandığım bölgeden ayrılmıştır.

Belliki meçhul şahıs sıradaki diğer evleri göstermeye gitmişti, ihanetlerini utanmadan sürdürmek için!

Yalana başvurup Rum askerlerini atlatmanın imkansız olacağını ayrıca aksi hareket etmemin, eşim ve çocuklarım dışında komşumuzun da başına dert açabileceğini düşünerek aradıkları şahsın ben olduğunu söyleyerek dışarı çıktım.

Rum askerleri bana kendileri ile birlikte Polis İstasyonu'na gitmemi ve ifademin alınmasına müteakip geri evime dönebileceğimi söylemekle yetindiler. Durumun vehametini hemen kavradığım için kapının eşiğindeki eşim ve çocuklarıma seslenmeyi bahane ederek cebimdeki paraların tümünü eşime vermeyi akıl ettim ve böyle yapmakla da iyi ettim. Eşimin, çoluk çocuğumun ve komşuların şaşkın ve biraz da hayret dolu bakışları arasında Rum askerleri tarafından alınıp yakın olan

Polis İstasyonu'na yaya olarak götürüldüm! Kısacık yolu, umutsuz ve robotlaşmış boş adımlarla katettim. Dört bir taraftan bana nezaret eden silahlı Rum askerlerinin arasında tıpkı idama götürülen bir mahkum gibi, çaresiz ve yalnız!...

Lefke Polis İstasyonu'nun girişindeki büyük odaya götürüldüm. Biraz bekleyeceğimi söyleyerek beni bir sandalye üzerine oturtular, başıma da iki silahlı asker dikmeyi ihmal etmediler. Odada eski Lefke Belediye Reisi Fadıl Nekipzade (Merhum) da vardı. Yanılmıyorsam, sokağa çıkma yasağına uymadığı için sorgulanmaya getirilen bir oğlunu alıp eve götürme çabası içindeydi. Birbirimize bakmakla yetindik. Konuşamadık ama beni suçlar gibi bir hali vardı. Bunu gayet iyi sezinlemiştim. "Erol'da evinde oturamadı, şimdi başı belaya girecek..." diye düşündüğü halinden ne kadar da belli oluyordu. Odada Rum askerlerinden başka birilerinin olup olmadığını ise pek hatırlamıyorum. Ardan ne kadar zaman geçtiğini de bilemiyorum! Belki yarım saat belki de bir saat. Hiç tahminleyemiyorum. Zaten olayların seyrinden hiç bir şey düşünemez ve yargılayamaz olmuştum. Kendi kaderime boyun eğerek her şeyi oluruna bırakmıştım.

Biraz sonra kapıda beliren Rum askerleri başımda dikili askerlere beni götürmelerini emretti. Rum askerlerinin nezaretinde dışarıya çıkarıldım ve sola döndükten sonra koridordaki bir odanın kapısı açılarak adeta içeriye itildim. Rum askerleri de arkamdan kapıyı kapatıp gittiler. İçerde bir masanın etrafında oturan iki Rum Subayı'dan biri, başı ile oradaki bir sandalyeye oturmamı işaret etti.

Her ikisininde apoletlerinde rütbelerini gösteren nişanları yoktu ama üniformalarından subay oldukları kolayca anlaşıyordu. Belliki yedek birliğe mensup subaylardı.

Polis İstasyonu'ndaki büyük odada uzun müddet bekletilmemizin nedenini şimdi daha iyi anlıyorum. "Benden önce başka birilerini de sorguya çekmiş olmaları!" diye düşündüm ve gösterilen sandalyeye oturdum. O an içine yuvarlandığım ümitsizlikten sıyrıldım. Cesaretimi toplayarak kendimi soruşturmaya hazır ve konsantre duruma getirdim. Böylelikle müthiş rahatlamıştım. Ve nihayet isminin sorulması ile soruşturma başlamış oluyordu.

"İsmim Erol Onbaşıoğlu!" diye cevap verdim. Bir diğer soruya da "Askerlikten geçen yıl ayrıldım ve halen de Maliye Bakanlığı Lefke Kaza Dairesi sorumlusuyum..." şeklinde yanıtladım.

İlk heyecanımı atlattığım için şimdi olanları daha iyi kavrayabiliyordum. Rum subaylarının bana karşı ılımlı tavır ve tutumlarına ilk önce hiç bir anlam verememiştim! Ancak bunun bir kandırmaca olduğu ve bekledikleri cevapları alamayınca tutumlarını sertleştirecekleri aşikârdı.

Soruşturmayı sürdüren ve daha kıdemli olduğu anlaşılan subaylardan biri sesinin tonunu yükselterek; "Askerden ne zaman ayrıldığını da, ne iş yaptığını da biliyoruz ama kaç yıl askerlik yaptın be?" diye kabaca bir sorunun arkasından cevap vermemi beklemeden; "Askerlik her yerde iki yıldır. Sen dokuz yıldır askerlik yaptın. Demek rütbeli bir askerdin ve çok şeyler biliyorsun!" dedi ve yanıt beklediğini

ifade eden manalı bakışlarla beni baştan aşağıya süzdü. "Devlet Memuru olduğum için askerde yazı işleri yapıyordum" şeklinde kaçamak yanıt vermeye çalıştım.

Verdiğim yanıtın pek memnun görünmeyince de " Listelerin altında Paşa'nın (Sancaktar'ı kastederek) imzası yanında seninde imzan yanyanadır bre! Yoksa Paşa'nın yardımcısı mıydın bre!" diye hiç beklemediğim bir soru ile karşılaşmış oldum.

Lefke Sancak Karargâh'ında uzun yıllar D4 Subaylığı yaptığım için soruşturma subayının kastettiği listelerin silah ve mühümmat kuvveleri olduğunu hemen anlamıştım. Kuvvelerin alt tarafında hakikaten Sancaktar Bey'in ve D4 olarak benim imzam vardı ve imzam da ismimin açıkça yazılmasından ibaretti.

Çok gizli kaydı ile muhafaza edilen ve bu gibi durumlarda yakılması gereken Sancak Karargâhına ait kuvvelerin ellerine geçtiği kesindi. Şimdi kuvvelerindeki silah ve birliklerin kodlarını öğrenmek isterler diye ödüm koptu! Allahdan korktuğum başıma gelmedi ve böylece derin bir nefes almış oldum.

Soruşturmanın tamamlanmasını beklerken bu sefer Rum Subayı kenardaki masadan aldığı albümün baş tarafındaki resmi adeta bana göstermek istercesine açıp önüme koyduğunu farkettim. Ancak olayın en önemli tarafı Birinci Bölük Karargâh'ında Bölük Komutanı'nın odasında bulunan bu albümün Kaymakam Erol Bayramın makam odasındaki pencereden Polis İstasyonu'nun giriş avlusunu seyrederken Land Rover de gördüğüm albümlerden birisi olma ihtimalinin ağırlık

kazanmış olmasıdır. Ve işte o zaman kanaat getirip emin oldum ki, üniformaları Birinci Bölük Karargâhı'ndan alınmıştı. Soruşturma Subayı, daha sonra albümün bir yaprağını açarak bana uzatır ve resimdeki kimliğini sorar.

Resimdeki mücahitin bir merasimde araç içerisinde şeref trübünü ayakta selamlayarak geçen Rasim Mehmet'ten başkası değildir. Bunun için hiç düşünmeden; "Resimdeki şahıs bir erdir ve askerde şöförlük yapmaktadır" dedim.

Yüzünün buruşmasından verdiğim kesin ve kısa yanıtlardan pek memnun olmadığı anlaşılan soruşturma subayının albümden başka resimler göstererek kim olduklarını ve nerede ikamet ettiklerini sormakta gecikmez. İki resimde gösterileni tanıyamamıştım. Sırada bir mücahit olan ancak kimliğini pek hatırlayamadığım ikinci resimdeki şahısı da zar zor teşhis eden bir tutuma girerek, gözlük kullandığım için geceleri pek iyi göremediğimi söylemekle yetindim.

Soruşturma Subayı adeta homurdanırcasına ve emreden bir ifade ile; "Peki şimdi sana soracaklarımızın evlerini bize göster!" dedi.

Soracaklarını beklemeden ve paniğe kapılmadan gayet rahat bir şekilde; "Lefke'li olmadığım için şahısları pek iyi tanımam, ayrıca durum nedeniyle herkes adres değiştirmiştir ve evlerinde bulunmaz!..." diyerek bu kritik anı geçiştirmeye çalıştım.

Soruşturma Subayı sorusunda ısrar ederken tutumunu da giderek sertleştiriyordu. "Bize yardımcı olacak mısın, olmayacak mısın?" şeklinde tehdit dolu sorusuna verdiğim yanıt kesin oldu; "Bunu

yapamam, zaten biraz önce de söylediğim gibi aradıklarınızı evlerinde bulamayacaksınız, buna eminim!...” dedim ve bunu söylemekle de her şeyi göze aldım.

Şerefsizce yaşamaktansa şereflice ölmeyi tercih etmiş oluyordum böylelikle. Land Rover ile ev ev dolaşarak, kader birliği yaptığım kardeşlerimi Gavur’a teslim etmek bana yaraşmazdı. Bunu yapanlar varsa eğer, önce Türklüğünden sonra da insanlığından utansın!

Soruşturmanın başından beri susan ve sadece dinlemekle yetinen ikinci Rum subayının; “Çamlıköy’lü Orbay (Orbay Kılıç), askerde ne görev yapar bre?...” diye hiç beklemediğim bir sorusuna muattap oluyorum. Doğrusu şaşırmış, şoke olmuşum. Ama bu durumdan hemen sıyrılarak; “ Orbay’da benim gibi hükümet memuru olduğu için askerde kitabet yapar ve mali işler görevini yürütür.” dedim. Benden beklediği doğrultuda bir yanı almış olacak ki diğer subaya dönüp; “ Gördün mü, Orbay devamlı asker değilmiş!” diyerek adeta kendisini haklı çıkartmak istercesine bir tavır takınmıştı. Soruşturmayı yürüten diğer subayın bu durumdan hiç de memnun olmadığı her halinden belli oluyordu.

Ani bir kararla ve gayet kaba bir şekilde “Sus bel! Buna mı inanmak istersin...?” diyerek Rum subayının lafını azına tıkamakla kalmamış, vermiş olduğum yanıtların inandırıcı olmadığını da bana duyurmak istemişti. Ama ikinci Rum subayının Orbay’ı yakinen tanıyan ve onu korumak isteyen birisi olduğu bir gerçektir. Rum subayının dışarıdaki askerlere seslenmesi ile soruşturmanın tamamlandığını

anlamış, bu seferde "Acaba şimdi ne olacak ve bana ne yapacaklar?" diye düşünmeye başlamıştım ki silahlı Rum askeri kapıyı açarak içeri girmekte gecikmedi. Rum subayının emri kısa ve kesin oldu; "Götürün yukarı!..."

Bu soğuk ve tehtit kokan emri duyar duymaz doğrulmakla o an hırpalanmaktan kurtulmuş olabileceğimi düşündüm. Çünkü askerler olabildiğince kaba ve acımasız görünüyordu.

İki silahlı Rum'un nezaretinde hemen oradaki merdivenlerden Polis İstasyonu'nun üst katına çıkartılıyorum. Bir anda geçmiş gözlerimin önünde canlanıyor, ne kadar garip tecellidir ki, bir dönem Sancak Karargâahı olarak kullanılan ve benimde görev yaptığım (Sancak Karargâhı D4) bu binaya şimdi tutuklu ve aşağılanarak çıkarılıyorum!

Halbuki bu binaya çıkarken karargâhta nöbet tutan mücahitler hazırola geçer ve beni selamlarlardı! Bu ne büyük tezat ve ne kadar onur kırıcı bir durumdu Yarabbim!

Ve sağ taraftaki ikinci odaya itilerek atılıyorum. Allahtan elimi destek yapmak suretiyle düşmekten kurtuluyorum!

İlk anın şaşkınlığını yenerek doğrulduğumda, içerde Fahri Erinç, Özkan Kenan Doğaç (Merhum), Hasan Ömer Özgür ve Orbay Ali'yi (Kılıç) yerde oturur vaziyette hatırlıyorum. Ve en azından tehlikenin şimdilik atlatılmış olacağını düşünüyorum içimden.

O an hissettiklerimi hâlâ anlatmaya yetecek kelime bulamamanın aczi içerisinde olduğumu itiraf etmeliyim.

Ve gidip ben de yanlarına oturdum. Aramızda bir şeyler konuştuğumuzu gayet iyi hatırlıyorum ama bunların tam olarak ne olduğunu kafamda netleştirememenin huzursuzluğunu yaşamışım dır hep.

Yoksa, dillerimiz yerine konuşan gözlerimiz miydi diye düşündüğüm ve kafamda bu soruya yanıt aradığımda olmuştur çoğu kez!

Aradan ne kadar zaman geçtiğini bilemiyorum ama kapının açılmasıyla hepimizin başının o tarafa döndüğünü ve içeriye bir kardeşimizin daha atıldığını gayet iyi hatırlıyorum ve bu durumun değişen aralıklarla devam ettiğini hatırlıyorum.

Bir ara heyecan veya korkudan olacak küçük abdestime çıkmak istedim. Kapıyı yavaşça aralayarak koridordaki nöbetçi Rum askerine durumu anlatmak istedimsede o tarafı olmadı ve bana silahını göstererek; “Geri git be köpek!” diyerek beni derhal içeri odaya tıkıverdi.

Kendimi zorlayarak biraz daha dayanmaya çalıştım ama baktım olacak gibi değil şansımı bir kez daha denemek için tekrar kapıyı açarak temkinli bir şekilde dışarıya süzüldüm. Kapıyı açmamla aynı Rum nöbetçinin çirkin yüzünü görmem ve tahammül edilmez sesini duymam bir oldu. “Ne laf anlamaz insansın! Geri odaya be köpek!” diyerek beni aşağılayıp üzerime saldırmaya hazırlanırken karşıdaki odadan dışarıya çıkan Yunanlı Albay’ın; “Neler oluyor?”, “Beyin istediği nedir?” diyerek

olup bitenleri öğrenmek istemesini fırsat bilerek konuşmaya katılma ihtiyacı hissettim.

“Deminden beri tuvalete gitmek istememe rağmen bana mücadele edilmiyor!” dedim. Bunun üzerine Yunanlı Albay’ın nöbetçi Rum askerine dönerek; “Neden mücadele etmiyorsun?” şeklindeki itham edici ve oldukça sert sorusu aynı zamanda benim tuvalete gitmeme izin verildiği anlamına geldiğini kavramakta güçlük çekmedim.

Zaten perişan durumumu farkedenden Yunanlı Albay, bana başı ile tuvalete gitmemi çoktan işaret etmişti bile...

Bir ok hızı ile fırlayıp tuvalete giderken, yıllarca aynı topraklarda ve birlikte yaşadığımız Kıbrıs’lı Rum’un gayet adi ve hayvanca tutumuna karşın Yunanlı Albay’ın insanca ve sıcak yaklaşımını kıyaslamaktan kendimi alamadım ve itiraf etmem gerekirse buna kafamda geçerli ve haklı bir neden bulamadım.

İhtiyacımı giderip geri döndüğümde, Yunanlı Albay’ı merdivenlerin başında beklerken gördüm. Bana eli ile gel işareti yapıyordu. İlk badirenin atlatıldığına inanıp derin bir nefes almaya çabalarken garip bir korku ve heyecan sardı beni yeniden... “Bu sefer herhalde kurtulmak kolay olmayacaktı!...” diye düşündüm içimden. Bu düşünce bile bende soğuk duş tesiri yapmaya kâfi gelmiş, bir an bütün binanın başıma yıkıldığını sanmıştım! Yinede heyecan ve kuşkularımı yenerek Yunanlı albaya doğru yürüdüm. Yanına yaklaştığımda; “İçerideki masanın üzerinde karpuz var, al ve ye!” diyerek eli ile bana binanın Kuzey tarafındaki Kaymakamlığa bakan büyük odayı işaret etti.

Gösterilen odaya doğru yöneldiğimde sağımda kalan odanın boydan boya cam olan pencerelerinden yan gözle içeriye baktığımda, son olarak Tabur Komutanı'nın makam odası olarak kullanılan ve şimdi Yunanlı Albayın kullandığı bu odadaki düzenin eskisi gibi muhafaza edildiğini, hatta masanın başındaki Atatürk resmi ile gelmiş geçmiş Tabur Komutanlarının resimlerin bile duvarda asılı olduğunu görerek hayretler içinde kaldım.

Büyük odaya girdiğimde orta yerde duran büyükçe bir masanın üzerinde büyük dilimlere ayrılmış karpuzlar vardı. Masaya yanaştığım an arkamda ayak sesleri duyarak geri baktığımda, Yunanlı Albayın gülerek bana doğru geldiğini gördüm. O zaman odanın şurasında burasında amaçsızca dolaşan ve şuradan buradan konuşan kümeleşmiş başka Rum askerlerinin olduğunu farkettim.

Odaya benim gibi meçhul bir yabancının ve arkamdan da Yunanlı Albayın girdiğini gören Rum askerlerinin şaşkınlığı pek uzun sürmeyecek, toparlanmak amacını hissedeceklerdi.

Kuşkulu ve ürkek tavırlarından terddüt içinde olduğumu sezinleyen Yunanlı Albayın bana; "Çekinme, istediğin kadar karpuz yiyebilirsin!" derken teşvik edici bir tutum içerisinde olduğunu anlamakta gecikmedim. Anlamadığım Yunanlı Albayın sergilediği bu ılımlı tutumdu. Belkide odadaki sorumsuz Rum askerlerinin bana karşı bir eylem içerisine girmelerine fırsat vermemek için arkamdan gelmiş olabilir diye düşündüm.

Ama Őu anda tek dűŕűndűğűm Őeyin iŐola bir kaŐdilim karpuz yeyip hemen arkadaşlarımın yanına dűnmek olduėunu hemen ilave etmeliyim ve űylede yaptım. Alelacele aėzıma atıverdiėim karpuzları boėazımda dűğűmlendiėinden yutmakta adeta zorlandım. Halbuki bűylesine sıcak bir yaz akŐamında karpuzdan baŐka insanı serinletip ferahlatan baŐka ne olabilirdi?

Karpuz iŐin teŐekkűr edip odadan ayrıldıėımda arkamdan gelen ayak seslerine bu sefer bakmadan yűrűdűm ve koridoru dűnűp arkadaşlarımın bulunduėu odaya kendimi attım ve iŐimden derin bir oh őkectim.

Odadaki arkadaşlarımı beni heyecanla bekler buldum. DűnűŐteki gecikmemi kűtűye yorarak endiŐelendiklerini gűrmek beni űzdű. Her Őeyin normal olduėunu sűyleyerek baŐımdan geŐenleri anlatarak kendilerini rahatlattım. Benden sonra sıkıŐanlar da ihtiyaŐlarını gidermek iŐin cesaretlenerek muhtelif aralıklarla tuvalete gidip geldiler.

Gece yarısına doėru Vefa Hamit (Ayberk) ile arkasından da űzkan İbrahim'i (űzcan) getiriyorlar ve bűylece onbir kiŐi oluyoruz. Dikkat ediyorum hemen hemen hepimizin űzeri periŐan gece evlerimizden apar topar alındıėımız iŐin űzerimizdekilerini deėiŐtirmek fırsatı bile bulamıyoruz. Bazılarımızın ayaėında yırtık pabuŐlar ve eskimiŐ terlikler bile var.

Hatırladıėım kadarıyla saat 12:00 sularında onbirimizi de alıp aŐaėıya Polis İstasyonu'nun Denizli'ye (Ksero) bakan kuzey tarafındaki avluya gűtűrűyorlar ve beyaz bir minibűsűn yanında bekletmeye

alınıyoruz. Dışarısi karanlık olduğu için önceleri etrafı pek seçemiyoruz ama zaman geçtikçe buna alışıyoruz. Bir ara bulunduğum yerden duvar kenarına doğru yürümek istedimsede son anda yerde yatan Rum askerini farkederek başına basmamak için kendimi zor tuttum. O zaman duvar kenarlarında ve avlunun şurasında burasında yatar vaziyette silahlı Rum askerlerini görerek hayrete düştüm.

Bunların, Polis İstasyon'unu dışdan emniyete alan askerler olabileceğini düşündüm .Çok geçmeden Yunan'lı Albay'ın bir grup askerle yanımıza geldiğini görüyoruz ve bir Rum subayının Albaylarının bize hitap edeceğini söylemesiyle heyecanımız hat safhaya çıkıyor ama yinede toparlanarak can kulağıyla kendisini dinlemeye koyuluyoruz.

Yunanlı Albay bize 1949 yılında imzalanan Cenevre Sözleşmesi gereğince harp esiri olarak tutuklandığımızı ve ona göre muamele görüp korunacağımızı gayet açık ve anlaşılır bir biçimde söyleyerek konuşmasını tamamlar. Hemen arkasından da ellerimize kelepçe takılarak bizleri oradaki beyaz minibüse atarlar. Yüzlerimizdeki renksizlik içlerimizdeki heyecanı, kuşku ve korkuyu açıkça gözler önüne seriyor. Sonu meçhul bir yolculuğa çıkmış bulunmanın ağır baskısı altındayız ve bu her halimizden belli oluyor.

Minübüsün şöföründen başka önde oturan silahlı iki Rum askeri daha var .Ayrıca önümüzde giden ve arkamızda bizi takip eden iki araç ise silahlı EOKA'cı Rum askerleriyle doludur. Bu araçlardan birini Land-Rover diğerinin ise salon tipi Rover araba olduğunu anımsıyorum.

Çamlıköy'ün Rum kesiminden sonra Fukasa (Skouriotissa), Linu (Linov), Filasu (Phlasou), Eurihu (Evrykhon) düzrgâhını izleyerek karlı dağın (Karuuna) altında Sayita'ya (Saitas) varıyoruz.

Saita'ya gelene kadar en az üç barikatten geçtiğimizi hatırlıyorum. Belliki Rumlar geniş emniyet önlemleri alma ihtiyacı duymuşlar, her barikatte mutlaka durduruluyor ve önümüzde giden araçtan inen bir asker gerekli evrakları gösterip bir şeyler söyledikten sonra geçişimize izin veriliyor. Bir ara minibüsün ön tarafında oturan silahlı Rum bize pasaportlarımızı da alıp almadığımızı soruyor ve hemen arkasından; "Sizinkiler Rum esirlerini Türkiye'ye götürür de biz sizleri Yunanistan'a götürmez miyiz?" diye alayımı bir ifade kullanmaktan çekinmiyor.

Bizleri bu sefer başka düşünceler alıyor ve aklımıza en kötü ihtimaller geliyor. Adayı havadan ve denizden kontrol altında tutan Türk Silahlı Kuvvetleri'nin bilmeden bu duruma müdahale etmesi bizlerin sonu olabileceği gibi Türk kurşunları ile bombalarına maruz kalma ihtimali de bizleri kahretmeye yetiyor.

Diğer taraftan Rumların bizi öldürerek suçu pekala Türk Silahlı Kuvvetleri'nin üzerine atabileceği, böylelikle bir taşla iki kuş vurabilecekleride bir başka kötü ihtimaldi. Özkan İbrahim Özcan kardeşimizin yol boyunca dualar okuduğu gözlerden kaçmadığı gibi kendinden geçerek zaman zaman yükselttiği seside kulaklardan gitmek bilmedi...

Bu karışık düşüncelerle bozuk bir moralle vardığımız Salta'da minibüsümüz ana yol üzerindeki asırlık kocaman çınar ağacına

gelmeden küçük bir kahvehanenin önünde durur. Kahvehane kapalı olduğu için arka tarafta ikamet eden kahvehane sahibi uzun bir uğraştan sonra uyandırılarak kahvehanenin açılması sağlanır. Minibüsün kapısı açılarak kelepçeler çözülür. Çaresiz bir şekilde kahvehaneye giriyor ve uykudan kaldırılmasının hoşuna gitmediği her halinden belli olan ve hâlâ esnemeye devam eden yaşlı Rum kahveciye isteklerimizi isteksiz bir şekilde sıralıyoruz. Halbuki bu şartlarda kahve ve sigaraya ekmek ve su kadar ihtiyacımız olduğunu belirtmek gerekir. Biraz sonra da Bahri Hasan (Erinç) arkadaşımız geliyor kuşku ve merakımız geçer gibi oluyorsa da Bahri'nin durumundan birşeylerin normal gitmediği belli oluyor. Bir fırsatını bulup kahveden durumu öğreniyoruz ama rahatlayacağımıza huzursuzluğumuz daha da artıyor. Meğer Fahri'yi alıp şöyle bir volta attıran Rum askeri zehrini kusmak istemişti; " Karpaz'da sizinkilerin bir otobüsü durdurarak içindekilerinin tümünü kadın, çoluk çocuk demeden öldürdüklerini şimdi radyodan dinledim." diyerek ateş püskürdüğünü ve arkasından da; " Şimdi biz de sizi keselim mi?" diyerek esas niyetini ortaya koyduğunu öğrenince hepimizin rengi kaçmış, benimiz bembeyaz olmuştu...

Bu haberin doğruluğundan da pek emin olmamakla beraber otobüsün bir bomba veya mayına çarparak içindekilerin ölebileceği de pek uzak bir ihtimal değildi ve bu kadarcık yalanı da Rum radyosu pekala yumurtlayabilirdi! Ayrıca Rum radyosunun bilinen yalanları ve Barış Harekâtı esnasında yüzlerce Türk uçağının düşürüldüğü iddiası ile sıfırılan Rum morallerini yükseltmeyi amaçlayan uydurma haberleri;

bu sefer Türkleri aşığılama ve insanlık dışı davranışlarla suçlama şekillerine dönüştürülerek sürdürülmeye çalışıldığı da apaçık ortadaydı. Nitekim bu haberin daha sonra tamamen yalan ve uydurma olduğu meydana çıkacak ve karşımızdakilerin maskesi bir kez daha düşecekti...

Ve nihayet minibüsümüz meçhul yolculuğuna yeniden başlıyor. Artık Limasol taraflarında bir yerlere götürüleceğimiz belli oluyor ama yinede kuşkularımızı yenemiyoruz. Yarı uyur yarı uyanık vaziyette sürdürdüğümüz yolculuğumuzun bu bölümünde de duvarlardaki Türkçe levhalardan Binatlı Köyü'ne (Polemidya) geldiğimizi anlıyoruz. Çok geçmeden İngilizlerin eskiden kullandığı meşhur Polemidya Askeri Kampı olan ve şimdi Ay Fila (Ayia Hyla) Rum Askeri Kampı olarak bilinmekte ve Rum Milli Muhafız Ordusu tarafından kullanılmaktadır. Kampın içinde 20-25 meter kadar giden minibüsümüzün yol kenarında durmasıyla etrafımız Rum askerleri tarafından adeta sarılıyor. Kılık kıyafetleri ile saç ve sakallarından ancak çapulcu olarak nitelendirilebilen Rum askerlerinin kızgın ve öfke dolu bakışlarını hissediyor, el kol hareketleriyle küfürlerin en adisine maruz kalıyoruz ve sonunda minibüsün yan kapısı bir Rum askeri tarafından adeta sökülürcesine açılarak ikişer ikişer dışarı çıkmamız emrediliyor. Kapiya en yakın olan iki arkadaşımız inmiyor ve kendilerini sille tokatla alıp götürüyorlar. Bu durumdan hepimizin çok etkilendiğini hatta korktuğumuzu söyleyebilirim.

İlk anda bizleri birer ikişer götürüp öldüreceklerini düşünmekle ihtimallerin en kötüsünü aklımıza getirmiş oluyorduk. Dillerimiz

konuşmuyordu ama gözlerimiz çok şeyler ifade ediyordu ve perişanlığımızdan hepimizin de aynı kuşkuları taşıdığımız belli oluyordu!...

Biraz sonra Rum askerlerinin; "Başka iki kişi!..." diyen sesi yüreklerimizdeki korkunun tazelenmesine ve içimizdeki, heyecanın doruğa ulaşmasına vesile oluyordu. Bütün dikkatime rağmen kulağıma silah sesi gelmemesi hemen hemen eşit aralıklarla alıp götürülen kardeşlerimin silah yerine bıçak ile öldürülmüş olabilecekleri ihtimalini kuvvelendiriyor, en azından ben öyle tahmin ediyordum. Sonunda beşinci çift de alıp götürüldükten sonra, minibüste yapayalnız kalıyorum. İşte o an içime bir gariplik ve acı çöküyor. Bir anda geçmişimi hatırlıyor ve çoluk çocuğumun hayallerini kuruyordum. Rum askerinin; " Dışarı be köpek!" diyen çatlak sesiyle kendime geliyor ve minibüsten aşağıya iniyorum.

Önümde giden askere yetişebilmek için adımlarımı hızlandırırken etraftan gelen askerlerin bitmek tükenmek bilmeyen hareket ve küfürlerine muattap oluyor, yetiştirenin gelişi güzel attığı tokat ve tekmeleri de sineye çekiyorum. Allahtan atılan tokat ve tekmelerden aşırı bir acı hissetmiyorum ve kampın içerisinde 100 metre kadar yürüdükten sonra bir barakanın kapısından içeri atılıyorum. Bütün kardeşlerimi barakada bulmak ve onlara yeniden kavuşmuş olmak beni tarifi imkansız bir sevince boğuyor.

Barakaya girdikten sonra üzerime kapanan kapı biraz sonra açılıp içeri beş altı Rum askeri girer ve içlerinden biri sahip olduğumuz saat,

yüzük, kemer, ayakkabı bağı, mendil, gözlük ve böyle şahsi eşyalarımızı tolayarak kapının yanına koymamızı emreder. Bizleri ne kadar düşündüklerini ve korumak istedikleri belli oluyordu!... Her halde intihar edip başlarını belaya koymamıza da mücadele edecek değillerdi ya! Rum askerlerinin isteğini aynen yerine getiriyoruz. Askerler vakit geçirmeden kapının yanına koyduğumuz tüm şahsi eşyalarımızı almakta gecikmezler.

Kapının içinde duran ve parmağı tuttuğu silahın tetiğinde olan bir Rum askerinin; “ Liyora İston Dihol” (Çabuk duvara) komutuna uymak mecburiyetinde kalıyoruz. İşte o zaman bizleri öldürmeyi kafalarına koydukları ve teşhise yarayacak bütün delilleri de önceden yok etme ihtiyacı duyduklarını düşünerek ölümün soğuk nefesini ensemizde hissediyoruz. Tam o sırada yetişen ve konuşmasından Yunanlı olduğu anlaşılan bir üst rütbeli askerin Rum askerine ani bir hareket ve hiddetle “ Afistos” (Onları bırak) diyerek bizleri son anda mutlak bir ölümden kurtarmıştır.

Barakanın içerisinde hiç bir eşya olmadığı gibi üzerine yatılacak ne bir yatak nede üzerine oturulacak bir sandalye veya tabure bulunmuyordu. Halimiz kelimenin tam anlamıyla perişandı. Bir taraftan da uykusuzluk gözlerimizden akıyor, dalıp dalıp kendimizden geçiyoruz. Adeta yaşayan bir ölüyüz!...

Misafir edildiğimiz barakanın her iki yanında da pencere bulunmaması buranın eskiden ambar olarak kullanıldığını bir bakışta

belli ediyor. Sadece yukarıda ışık ve hava için olan ve uzun pencerelerin olduğu da dikkatimizden kaçmıyor.

Temmuz sıcağında bilhassa gündüzleri içi adeta fırına dönüşen barakada yaşamak kadar insana azap sıkıntı ve bunaltı veren başka hiç bir şey tasavvur edemediğimi özellikle belirtmek isterim. Öğleye doğru barakadaki aşırı ve bunaltıcı sıcak nedeni ile şikayetlerimiz hat saffaya çıkıyor ve perişanlığımız ayakta duracak yeterli güce sahip olmayışımızdan ve nefes almaktaki zorlanışımızdan açıkça belli oluyor. Burada uzun zaman kalacaksak işimizin cidden çok zor ve dayanılmaz olacağı daha ilk gün dolmadan kendini hissettiriyor. Her dakikası ızdırap ve sıkıntı dolu uzun bir yaz gününün ardından havanın yavaş yavaş kararmasının ardından içimize tarifi imkansız bir hüznün çöküyor. Aynı kuşku ve endişeleri defalarca aklımızdan geçirip tekrarlamaktan daha da yorgun düşerek barakanın beton zemini üzerine kendimizi adeta saliveriyoruz.

Aradan birkaç saat geçtikten sonra büyük bir gıcırtı ile açılan baraka kapısından içeri giren Rum askerleri bizleri kamptaki başka bir yere götüreceklerini söyleyerek dışarı çıkıyorlar. Sakinleşmeye çalıştığımız bir anda böyle bir değişikliğe neden ihtiyaç duyulduğunu anlayamamanın şaşkınlığı içerisinde 50 metre kadar yürüdükten sonra geldiğimiz başka bir barakanın önünde durdurulup yeniden içeri atılıyor. Ancak yeni barakaya girer girmez beton zemin üzerinde gördüğümüz öbek öbek kurumuş kan izleri soluğumuzu kesmiş yüreğimizi ağızımıza getirmişti!... “ Tamam, işte bizi katledecekleri yer

burası!...” diye düşünmekten ve burayı insan mezbahasına benzetmekten kendimizi alamamıştık. Bunda da her halde pek haksız değdik. Ne var ki bu şaşkınlığımız sabaha kadar sürecektir ve gün ağardıktan ve olayları daha sakin bir kafa ile yorumlama ve inceleme fırsatı bulduktan sonra bunların kurumuş kan izleri değil de boya lekeleri olduğunu ve barakanın içerisinde kırmızıdan başka boya lekelerinde bulunduğunu farkedecek ve rahatlayacaktık.

Geceleri kampa ürkütücü bir sessizlik çöker. Bu sessizlik uzaktan gelen köpek havlamaları ile zaman zaman bozulur. Pencerelelerin birinden dışarı baktığımda gördüğüm barakalar bana hayaletler gibi korkunç ve ürpertici gelir. Ayrıca kampın cılız ışıkları sanki bir esrarı gizler ve kamufle eder gibidir... Bu kampta başka esirlerin bulunup bulunmadığını anlamak en azından şimdilik mümkün değildir. Sonunda bu karışık düşüncelere yenik düşüyor ve diğer arkadaşlarım gibi ben de bir kenara çekilerek kendimden geçiyorum.

Bir akşam önce Rum askerleri tarafından alınıp götürülen kol saatlerimizin eksikliğini her an hissediyoruz. Bu nedenle saatin kaç olduğunu bilemiyor sadece tahmin gücümüzü çalıştırıyoruz ihtiyaç duydukça... Geceyarısına doğru belkide geceyarısından sonra barakanın kapısı açılarak içeriye birilerinin getirilişi ile tahminlerimiz hakikate dömüşmüş oluyor. Ve biz olup bitenleri büyük bir heyecan ve merakla olduğumuz yerden setretmekle yetiniyoruz. Aramıza yeni gelenlerin perişanlığı ve olup bitenlerden ne kadar çok etkilendiklerini görme fırsatını buluyoruz. Kampa götürülmemizin üzerinden 24 saat

geçmeden Lefke'den getirilen hepsini de yakından tanıdığımız bu kardeşlerimizinde tutsak edilmelerine üzüyor ve kucaklaşarak bir yumak haline geliyoruz. Bu durumdan çok etkilendiğimiz için göz pınarlarımızı zorlayan yaşlara mani olamıyoruz. Olayların etkisinden artan duygusallığımız nedeni ile hislerimize artık gem vuramıyoruz. Ayrıca göz yaşlarımızı tutmak için zaten çaba harcama ihtiyacını da duymuyoruz kendimizde.

27 Temmuz 1974 tarihinde Lefke'de tutuklanan esirler;

- 1- Özkan Kenan (Doğaç) (Merhum)
- 2- Fahri Hasan (Erinç)
- 3- Hasan Ömer (Özgüç)
- 4- İbrahim Ağın
- 5- Orbay Ali (Kılıç)
- 6- Türel Nihat Oral
- 7- Özkan İbrahim (Özcan)
- 8- Vefa Hamit (Ayberk)
- 9- Pertev Hilmi Salih (Ekmekçioğlu)
- 10- Özkan Ali
- 11- Ve bu anıların sahibi Erol Onbaşıoğlu

28 Temmuz 1974 tarihinde ise yine Lefke'de tutuklanıp Ay Fila Kampı'na getirilen ve ikinci partiyi teşkil eden 13 kardeşimizin arasında; Bilgi Salih (Merhum), Ahmet Cet, Muzaffer Sarp ve Salih Murat gibi arkadaşlarımız vardı.

Bir anda ikiye katlanarak 24'ü bulan sayımızla barakayı hemen hemen doldurmuş ve artan sayımızla ümitlerimizde artar gibi olmuştu. Daha doğrusu bize öyle gelmişti.

Sabahları ilk işimizin tuvalete gitmek olduğunu ancak vakti belirlemenin o günkü nöbetçi Rum askerinin iyi niyetine ve insafına kaldığını da belirtmeliyim. 29 Temmuz 1974 gününün sabahı kelepçelenerek üçer dörder guruplar halinde silahlı Rum askerlerinin gözetiminde tuvalete götürülüyoruz. Rum askerlerinin gözetiminde ihtiyaçlarımızı gideriyoruz. Tuvalet sırası bana geldiğinde elleri kelepçeli ve gözleri bağlı beş Türk askerinin sille tokat ve dipçik darbeleriyle tuvalete götürülüşlerini görerek adeta şoke oldum ve gözlerime inanamadım ama bu bir hayal değil gerçektir ve gördüklerimin Türk askeri olduğu kesindi. Askerlerin şiş ve morarmış yüzleri işkence gördükleri ve Rumlar tarafından çok kötü muameleye tabi tutulduklarını kanıtlar vaziyette olduğu da kesindi. Ayrıca üniformaları ile saç tıraşlarından bunların er olduklarını anlamak da güç değildi. "Yollarını şaşırp Gavur'a esir düşmüş olacakları..." ve bir anda esir olduğumu unutarak üzerlerine sarılıp kendilerini kucaklamak ve alınlarından öpmek geldi içimden "Mehmedim ne kadar da cefakar!..." dedim kendi kendime ve Türk askerine olan güven ve hayranlığım bir kez daha doruklara ulaştı. "Mehmedim bunca kötü muamele ve işkenceye boyun eğmedi, bilakis heybetleşerek bir o kadar daha büyüdü küçülen düşman karşısında!..."

“Mehmedim’in esirliği bile asil ve heybetli diyerek gurur duydum ve bir kez daha Türk olmanın mutluluğunu yaşadım.”

Selam size meçhul ve isimsiz kahramanlar! Anadolu’nun ucra köşelerinden gelip bizler için buralara düşen Mehmetcikler!... Minnet ve şükran hepinize!... zgrlk için yaptıklarınızda övgü ile bahsedecek, tarih sayfalarında belki isimlerinize rastlanmayacaktır ama Kıbrıs’daki kardeşlerini top yekn katliamdan kurtarmak amacıyla elinde zeytin dalı ve azında özgürlük türküleri ile adaya ayak basan siz Mehmetciklerin şahsında, zgrlğn Rumlar tarafından nasıl kahbece ve haince kurşunlandığını tarih mutlaka yazacaktır.

Bir taraftan yazın bunaltıcı sıcakları diğer taraftan soğuk su niyetine içilen kampın sıcak suları bir barakada 24 kişinin gayri sıhhi şartlarda hayatı idame ettirme çabaları had safhaya çıkar. Can sıkıntıları ve her an yaşanan ölüm korkusu bizlerin durumunu özetlemeye ve açıkça gözler önüne sermeye yetiyordu.

Daha ilk geceden şahsi eşyalarımız ile birlikte devamlı olarak kullandığım gzlklerimin de alınması bende dayanılmaz baş ağrılarının başlamasına neden olmuştu. Bu yüzden geceleride uyuyamıyordum. Kamptaki yaşantımız gün geçtikçe dahada zorlaşıyor bir çoğumuza musallat olan baş ağrılarına ilaveten hareketsizlikten ve düzensiz ve yetersiz beslenmekten kaynaklanan büyük abdeste çıkma zorluğu çekiyoruz. Yine sıcakalardan yakındığımız ve sağa sola düşüp baygınlıklar geçirdiğimiz üçüncü günün öğle saatlerinde pencerede belirlenen Makarios’cu Rumların bizlere dondurma getirdiklerine

inanamıyor ve çölde vaha yerine serap gören yolcu durumuna düşmemek için gözlerimizi ovuşturuyoruz. 24 kişi olmamıza rağmen gelen dondurma sayısının 23 olması bir sorun yaratmamış, bir tek sigaradan bir nefes çekmeye razı olan bizlerin bu kadarcık açığı kapatmasını pekala becerebilmiştik. Ve bir çırpıda tüketilen dondurmalar yanık yüreklerimizi serinletirken üzerinden içilen sigaralar da gülmeye hasret yüzlerimize hafif birer yumuşaklık getirmişti. Günler aynı korkular ve sıkıntılar içerisinde akıp gitmeye, yüzlerimizdeki sakallar da uzayıp büyümeye devam ediyordu. Bunaltıcı yaz sıcaklarına banyosuzluk da eklenince ne kadar kötü durumda olduğumuz kendiliğinden ortaya çıkmış oluyordu. Barakanın kapısına dayanan kamyonla bizleri bir yerlere nakledeceklerini sezinlemenin hiçde güç olmadığını ve bunu da gizlilik içinde yapmak istemelerinden niyetlerinin kötü olabileceği ihtimalinin ağırlık kazandığını rahatlıkla söyleyebilirim. Aksi halde bunca tedbire ve gizliliğe ne gerek vardı? Biraz sonra da birer ikişer guruplar halinde kamyonla bindiriliyor ve bu işlem tamamlandıktan sonra muşambanın arka kısmıda sıkı sıkıya bağlanarak kamyon hareket ediyor. Oldukça karanlık ve havasız olan kamyonun içerisinde oturma yerleri bulunmadığından yerlere gelişi güzel bir şekilde oturuyoruz. Şaşkın ve ümitsiz bir vaziyetteyiz. Bu müsibet yerden kurtulmak üzere olduğumuza mı sevinelim yoksa çıktığımız bu meçhul yolculuğun her şeyin sonu olabileceği düşüncesine mi yeni düşelim bilemiyoruz!...

YARARLANILAN KAYNAKLAR:

Enosis Çemberinde Türkler:Ahmet GAZİOĞLU

Enosise Karşı Taksim ve Eşit Egemenlik: AHMET C.GAZİOĞLU

Ulusal Direniş: ESAT FELLAHOĞLU

Kıbrıs Türk Mücadele Tarihi:DR.VEHBİ ZEKİ SERTER